

PĚCHOTNÍ ROZHLEDY

Redaktor: Plukovník pěch. Adolf Hálka.

R Í J E N 1937.

Podplukovník pěch. Frant. Šantora:

Ještě obrana pěchoty proti útočné vzbě.

I.

Tento článek je pokračováním diskuse započaté mou úvahou o obraně proti útočné vzbě v 1. čísle VR. 1937 a je odpovědí na článek majora pěchoty Josefa Hirsche ve 4. čísle VR. 1937.

Při různých příležitostech bylo již několikrát konstatováno, že časovým odstupem od ukončení světové války ztrácejí dojmy a zkušenosti z ní svou sílu a že jsme často ochotni slevovat s názorů a zásad budovaných právě na podkladě těchto zkušeností, ačkoli máme vlastně důvody k jednání opačnému. Zdá se, že je tomu tak i s obranou pěchoty proti ÚV. Tvrdím, že se v článku majora Hirsche dává tankům málo možností. Proč tedy vlastně budují všechny armády s takovým úsilím tak drahou zbraň, jako je útočná vozba, když se pěchota může proti ní ubránit nepatrnými prostředky?

Tak by mohl velký počet čtenářů dojít k druhému extrémnímu názoru na útočnou vozbu, t. j. k jejímu podceňování, což nepokládám za správné již z toho důvodu, že konečně máme útočnou vozbu i my, a jistě chce každý z nás vidět v ní mohutný prostředek k podpoře a usnadnění útoku pěchoty.

Nepopíratelnou skutečností je, že od doby světové války je útočná vozba zbraní, jejímuž budování se věnuje ve všech státech ohromná péče. O počtu tanků, které jednotlivé státy již mají nebo budou ve válce mít, dá se dnes jen stěží debatovat, poněvadž se žádný stát s těmito čísly veřejnosti nepochlubí. I když však připustíme, že výrobní možnosti mají u každého státu také své hranice, je přece jen jisté, že v příští válce bude použito tanků v počtu daleko větším, než tomu bylo ve válce světové.

Tak na př. počítá plk. Mainie v svém článku „Útok za podpory útočné vozby na zběžně opevněné postavení“ (Revue militaire générale čís. 2/1937) s tím, že v úseku 1500 m bude útočit:

30 tanků doprovodné skupiny (dvě roty lehkých tanků),

24 tanků ochranné skupiny (středních),

9 tanků protitankové skupiny (těžkých),

a dodává, že nesmí nijak překvapovat počet 60 až 80 tanků na 1 km útočného pásma.

Přidáme-li k tomu i technická zdokonalení tanků, vidíme, že nemáme ani nejmenší příčiny k tomu, zapomínat na zoufalou snahu Německa ve světové válce, najít účinné zbraně proti tankům a vybavit jimi pěchotu v takové míře, aby byla s to, útokům tanků čelit, a aby její morálka, otrávená bezbranností proti novému útočnému prostředku, byla opět upevněna.

Účinné zbraně proti tankům má dnes každá armáda, máme je i my. Jde jen o to, v jakém počtu jimi pěchotu vybavit, aby nebyla příliš pře-

tížena, neztratila svou průbojnost a byla při tom schopna bránit se a ubránit se útoku ÚV.

Při studiu této otázky vidíme, že s názorem o nutném vybavení pěchoty zbraněmi proti ÚV. souhlasí dnes téměř všechna vojenská odborná literatura a omezení počtu těchto zbraní je jen důsledkem nutnosti, nepřetěžovat jednotky pěchoty zbraněmi určenými téměř výhradně k odvrácení útoku jednoho bojového prostředku, t. j. tanků. Proto se také vyskytují jednotlivé názory hlásající omezení počtu protitankových zbraní, jimž na pomoc přišly v poslední době zkušenosti s tanky ve válce italsko-habešské a v občanské válce španělské. Zajímavé při tom je hlavně to, že Itálie, t. j. stát, který tyto zkušenosti především získal, neomezuje na-prosto nijak počty ÚV., a rovněž jsem si jist, že by obě strany válčící ve Španělsku vzaly radostně všechny tanky, které by jim byly nabídnuty. Zdá se proto, že se špatnými zkušenostmi s tanky, o kterých se v poslední době mluví často i v denním tisku, není to tak zlé a že musíme pohlízet na ně velice střízlivě.

Při studiu otázky, jakým počtem protitankových zbraní mají být vybaveny jednotky pěchoty, nemůže jít o to, aby pěchota byla s to ubránit se jen roztržštěným akcím malých tankových jednotek, jak píše major Hirsch, kdy stačí k odvrácení podobné akce poměrně malý počet protitankových zbraní a kdy konečně malý úspěch tanků na nepatrné části obranného úseku nemůže mít tak vážný význam. Naopak musí jít o to, aby pěchota byla s to ubránit se soustředěným akcím podporovaným velkým počtem útočné vozby, kde by úspěšný průlom velké části obranného postavení ve velké hloubce mohl mít pro obránce následky příliš vážné.

Všeobecně můžeme říci o obraně, že za dnešního stavu výzbroje pěchoty má každá armáda k zastavení útoku pěchoty prostředků více než dosti. Jsou to pušky, lehké a těžké kulomety, ruční granáty, minomety, které spolu s dělostřelectvem, úpravou terénu, ničením a použitím bojových chemických látek mohou vytvořit před obranným postavením pěchoty skutečně neprostupnou překážku. Důkazy — viz světovou válku a přeměnu pohybné války ve válku zákopovou a konečně i poslední válku španělskou. Prostředkem proti ustrnutí fronty jsou tanky, a proto jich bude použito v příští válce v takovém počtu, jaký jen dovolí možnosti jednotlivých států a možnosti zásobování pohonnými hmotami. K jakým až důsledkům provádění soběstačnosti v tomto směru vede, vidíme na dnešní hospodářské politice našeho souseda Německa. Jistě bude proto počet tanků použitých při event. válce v Evropě větší, než byl v Habeši nebo je ve Španělsku, a proto také vybavení armád evropských států protitankovými zbraněmi musí být poněkud jiné, nechceme-li nechat dojít k tomu, aby se pěšák bránil proti tanku bodákem, tak jako Habešan oštěpem.

Poměr zbraní určených k palbě proti pěchotě a jejím palebným prostředkům ke zbraním určeným k palbě proti ÚV. musíme nějak vyřešit a počítat se při tom dá jedině s čísly a ne s pomyslnými hodnotami. Můžeme-li uskutečnit to, co z číselných výpočtů jasně vyplývá, je ovšem hlavně otázkou finanční. Uvést v soulad požadavky armády s finančními možnostmi státu je věc, která nemá s výpočtem potřeby protitankových zbraní u pěchoty nic společného.

Pro vyřešení poměru zbraní určených k palbě proti nepřátelským palebným zdrojům a proti tankům je zajímavý na př. článek gen. Brosséa v 2. čísle „Revue militaire générale“ z 2. března 1937.

Gen. Brossé píše v článku „Podpora pěchoty v ofensivě za pohybné války“, že považuje za nutné vybavit pěchotu zbraněmi se strmou drahou střely, a to tak, aby měla každá rota dva vrhače granátů ráže 60 mm, vážící asi 10 kg a s dostřelem 1000 m, každý prapor 4 minomety Brandt ráže 81 mm a kromě toho pluk ještě 4 minomety. O pěchotních kanonech se zmiňuje gen. Brossé v tom smyslu, že musí vytvořit palebnou přehradu, v níž by byl event. útok tanků zastaven.

Zajímavý je tento požadavek na vybavení pěchoty zbraněmi se strmou drahou střely vzhledem k mému výpočtu potřeby zbraní protitankových, t. j. požadavek 4 protitankových vrhačů nebo pušek pro rotu, 4 protitankových kanonů pro prapor a 4—8 kanonů pro pluk. Je to mnoho?

Snad. Ale vybavení pěchoty protitankovými zbraněmi v dostatečném počtu se nevyhneme právě tak, jako se nevyhneme většímu vybavení pěchoty zbraněmi se strmou drahou střely, i kdyby mělo dojít vzhledem k těžkopádnosti pluku při rostoucím vybavení technickými prostředky a zbraněmi a proto i trény k zrušení pluků a k organisování vyšších jednotek ze samostatných praporů, jak o tom bylo ve vojenské literatuře již několikrát debatováno.

V srovnání s protitankovými kanony zatěžují pěchotu minomety daleko více (munice), a přece jen se jich nezříká ani jedna armáda. Bude proto asi nutné najít místo snižování počtu zbraní jiný prostředek k tomu, aby si pěchota uchovala svou pohyblivost a pružnost.

Vezměme dále v úvahu na příklad to, že při vybavování pěchoty prostředky OPL. je všude dbáno toho, aby byla pěchota s to bránit se aktivně proti náletům nepřátelského letectva vždy, ačkoliv útoky letectva jsou pro ni většinou daleko méně nebezpečné než útoky ÚV. a možné rovněž jen za určitých okolností. Nevidím proto důvodů, pro které by bylo možno ustoupit od zásady vybavení pěchoty prostředky obrany proti ÚV. v takovém počtu, aby byly jednotky pěchoty s to bránit se proti ÚV. rovněž samostatně a za všech okolností. Dospět k určitému počtu zbraní, které pěchota k tomuto účelu potřebuje, můžeme jen výpočty; čísla těchto výpočtů, i když nemohou být naprosto přesná, dávají nám přece jen určitý podklad, bez něhož by bylo řešení pouhou akademickou debatou, v níž by bylo možné hájit a pronášet nejrůznější názory jednotlivců bez dosažení určitého výsledku.

Můj článek v 1. čísle VR. 1937 byl pokusem, aplikovat názory gen. Barrarda o obraně proti ÚV. na zásady obrany, dané naším Cvičebním řádem, a vypočítat tak přibližnou potřebu protitankových zbraní u jednotek pěchoty v obraně. Došel-li jsem při tom k číslům, která se zdají jednotlivcům přemrštěnými, a proto i názor o celé obraně proti ÚV. příliš pesimistickým, není to vinou mou, nýbrž vinou čísel. Stavět však proti číslům pomyslné hodnoty, s nimiž konečně musíme počítat vždy a všude, nemá podle mého názoru pravého smyslu a nemůže mít ani rozhodující význam pro konečné řešení.

Major Hirsch praví v svém článku, že otázka tanků je nejen problém taktický, ale i psychologický. Souhlasím, ale mám k tomu několik poznámek.

O mravní hodnotě pěchoty jsou krásná slova v našem Cvičebním řádě a jsou jistě známa nám všem. Právě se tam, že mravní síla pěchoty je nejpřednější podmínkou pro dobytí vítězství, a proto je jistě povinností nás všech, tyto mravní síly v svých podřízených všim možným způsobem probuzovat a utvrzovat; víme všichni, že jsou nezbytnou podmínkou a předpokladem úspěchu v každém boji.

K mravní hodnotě pěchoty patří však podle slov Cvičebního řádu i důvěra v sebe, která je podmíněna dvěma složkami, a to důvěrou ve vlastní vojenskou hodnotu a důvěrou v své zbraně. Jsou proto zbraně a důvěra v ně jednou ze složek mravní hodnoty pěchoty, je nutné je mít, a to v dostatečném počtu, aby byl předpoklad mravní síly pěchoty splněn.

Bohužel nemám já sám a myslím ani major Hirsch praktických válečných zkušeností s tanky, které by nám dovolily posuzovat lépe psychologii pěšáka a psychologii osádky tanků v boji. Byl jsem však v boji o město Buzuluk, kde při našem útoku vyjel proti nám z města na otevřenou rovinu, bez terénních překážek, obrněný automobil na krátkou vzdálenost asi 300 m, a mohu říci, že nám při pohledu na něj a v jeho palbě nebylo naprosto nijak dobře. Jeho činnost spojená s místním protiútokem bolševiků byla také příčinou poměrně těžkých ztrát důstojníků i mužstva, které 9. pluk Karla Havlíčka Borovského v tomto boji utrpěl.

Poněvadž v odkrytém terénu nebylo možno přiblížit se k obrněnému automobilu, byl jedinou naší zbraní proti němu 1 těžký kulomet Maxim, jehož střelec, chráněn jsa štítem, zahájil na něj palbu z největší blízkosti a pokračoval v ní tak dlouho, dokud se obrněný automobil nevrátil zpět do města z obavy, že mu bude zpáteční cesta znemožněna. Palba našich pušek a kulometů Lewis zastavila sice protiútok pěchoty, ale obrněnému autu ublížit nemohla a jen nedostatek odvahy osádky automobilu, který zůstal asi 300 m před námi stát a neodvážil se dále, zabránil ztrátám větším.

V osadách se ovšem bojuje proti ÚV. dobře i s improvizovanými prostředky a nájezd ÚV. nebude tam mít nikdy velké úspěchy. V terénu je to věc jiná a útok ÚV. bude působit nepříznivě na morálku pěchoty vždy, nebude-li pěchota mít dostatečné a účinné prostředky obrany.

II.

Nyní ještě několik slov k obraně pěchoty proti útočné vzbě v hlavním postavení a v obraně na široké frontě.

Obrana proti ÚV. v hlavním postavení:

Obrana je podle slov našeho Cvičebního řádu boj na místě, jehož účelem je udržet určený terén. Vyžaduje tolik sil a prostředků, kolik je třeba k zastavení a odrazení nepřátelských útoků.

Mjr. Hirsch mluví v svém článku o tom, že především je nutné zastavit bez ohledu na nepřátelskou ÚV. pěchotu, čímž celý útok ztroskotá. Přemýšlím-li o těchto slovech, nezdá se mně příliš jasné, jak chce autor článku zastavit trvale útok nepřátelské pěchoty bez zastavení útoku tanků, když víme, že tanky útočí v těsné součinnosti s pěchotou a vracejí se, jakmile je zastavena, aby zdoláváním odporů, které ji zadržují, umožnily pěchotě pokračovat v útoku. Je proto zastavení útoku tanků nezbytnou podmínkou pro trvalé zastavení útoku pěchoty.

Palebné prostředky pěchoty budou působit při nepřátelském útoku vždy do hlavní palebné přehrady a nutným předpokladem obrany je, že útočící pěchota bude v této palebné přehradě zastavena. Zde se nedá na připraveném palebném plánu nic měnit a spoléhat musíme na to, že všechny zbraně, které zůstanou neporušeny, budou svůj úkol také plnit. Nezastavíme-li však v této palebné přehradě nebo před ní také tanky, bude zastávka útočící pěchoty jen krátká a obránce krušený přímými nájezdy tanků na jeho palebné zdroje umožní brzy nepříteli další úspěšný útok. Musíme mít proto nejen dostatečný počet palebných prostředků proti pěchotě, ale i proti ÚV., aby požadavek obrany, t. j. udržení terénu, mohl být splněn.

Při výpočtu zbraní nutných k obraně proti ÚV., byl jsem v mém prvním článku úmyslně dosti optimistický a nepřihlížel jsem příliš k nutnosti členit tyto zbraně v celé hloubce obranného postavení, čímž by bylo nutné počet jich ještě podstatně zvětšit. Zde jsem přihlížel právě k tomu, že se dá k dosažení rozmístění protitankových zbraní v celé hloubce obranného postavení použít těch zbraní, které budou zbytečné u jednotek umístěných v terénu pěchotním, a dále protitankových zbraní vyšších velitelství. Nejisté při celém mém výpočtu je jen číslo „3“, udávající, kolik tanků může pěchotní kanon zničit v době od vyrazení tanků z východiště až do doby, kdy tanky dosáhnou předního okraje pásma hlavního odporu. V některých případech bude to číslo větší, jindy menší, tedy čísel tak kolísavý, že se musíme spokojit jen přibližným jeho odhadem. Je logické, že čím větší možnosti přiznáme protitankovým kanonům, tím více pozbývá významu tank jako bojový prostředek.

V 22. čísle Důstojnických listů ze dne 27. května 1937 píše plk. gšt. F. Vejmelka v článku „Tank a kanon“ o možnostech tanků a protitankových kanonů a uvádí, že podle posledních zkušeností může protitankový kanon vystřelit za 4 minuty 28 mířených ran. Zásahem různých palebných prostředků nepřítele sníží se tento počet na polovinu, t. j. na 14 ran, z nichž lze přiznat polovinu zásahů. Plk. gšt. F. Vejmelka vyvozuje z toho, že budou-li 2 protitankové kanony na frontě 1 km, může být rota tanků vyřaděna z boje dříve, než bude moci sama zasáhnout účinně do boje.

I podle tohoto čísla, udávajícího, že 1 protitankový kanon může vyřadit z boje 7 tanků, zůstává potřeba protitankových kanonů u praporu táž, jak navrhuji v mém původním článku, poněvadž v úseku praporu širokém 1500 m bude útočit podle zásad taktiky tanků 30 vozů, z nichž by bylo dvěma kanony zničeno a vyřaděno jen 14 tanků, kdežto 16 zbývajících by nás ohrožovalo dále s nadějí na úspěch. Ani já, ani plk. gšt. Vejmelka nepočítáme s tím, že je sotva pravděpodobné, aby všechny protitankové kanony unikly zničení a mohly svůj počet mířených ran také skutečně vystřelit.

Tato okolnost je tím důležitější, když uvážíme, že útočník bude nebo má mít podle zásad taktiky převahu prostředků, zvláště v místě svého hlavního náporu. Tuto převahu bude mít jak v počtu útočící pěchoty, tak i v počtu zasazeného dělostřelectva, letectva a útočné vozby. Pěchota v obraně a její protitankové zbraně budou po dlouhou dobu vydány působení nepřátelského dělostřelectva a letectva, takže se nedá dobře počítat s tím, že všechny zbraně, které jsou k obraně proti ÚV. připraveny, zůstanou nepoškozeny a budou moci plnit svůj úkol.

Podobně i během útoku bude činnost protitankových zbraní ztěžována zbraněmi útočníka určenými výhradně k podpoře tanků (jednotlivá děla, minomety, čtyři těžkých kulometů, pěchotní kanony), jejichž jediným úkolem bude, pozorovat v přidělených úsecích nenadále se objevivší protitankové zbraně a palba proti nim.

Uvažujme vzhledem k tomu o tom, že obránce má přibližně úsek dvojnásobně široký, než je pásmo útočníka, a proto má také útočník dvojnásobnou převahu palebných prostředků. Podle našeho Cvičebního řádu má prapor v obraně úsek 1500 m široký, prapor v útoku pásmo široké 750 m, což znamená, že při stejném počtu protitankových kanonů u obou stran bude mít útočník 2 protitankové kanony proti jednomu protitankovému kanonu obránce. K čemu asi použije útočník svých protitankových kanonů? Podle zásady, připravit co největší počet palebných prostředků k podpoře tanků, budou tyto kanony, umístěné v palebné základně praporů, střežit prostor útočného pásma praporu a zároveň budou tak připraveny k odvrácení event. útoku tanků nepřítel. Musíme vzít proto za prokázané, že zpravidla budou působit kromě jiných prostředků dva protitankové kanony útočníka proti jednomu kanonu obránce ihned, jakmile obránce zahájí palbu.

Za těchto okolností a za předpokladu, že bude mít útočník skutečně převahu prostředků, mohu klidně říci, že počet protitankových kanonů, který jsem uvedl, bude ještě malý, protože musíme počítat i s tím, že určitá jejich část bude vyřaděna ještě předtím, než vůbec zahájí činnost, a část jich bude buď zničena neb alespoň umlčena po krátké době palby.

Cím více protitankových zbraní budeme mít, tím spíše můžeme počítat s tím, že vyřazením určitého počtu jich z boje nebude vážně ohrožena naše schopnost obrany proti ÚV.; naopak však, bude-li jich málo, vzniknou vyřazením již několika kanonů takové mezery v plánu palby proti ÚV., že útok i menšího počtu tanků může se setkat s úspěchem.

Mjr. Hirsch přiznává v svém článku, že je nutno vybavit protitankovými zbraněmi silně vyšší jednotky, aby mohla vyšší jednotka vybavit jimi dostatečně ohrožené prapory a pluky. V tomto rozdělení protitankových zbraní, při kterém počet jich, jímž má být vybavena vyšší jednotka, je přímo závislý na tom, jakým počtem těchto zbraní jsou vybaveny nižší jednotky pěchoty, nevidím žádnou velkou výhodu. Nastane-li případ, že oblast hájená divisi bude celá nebo z větší části v terénu tankovém, musil by být počet protitankových zbraní u divise stejně velký nebo musil by být doplněn sborem atd. To znamená, že snížíme-li čísla na jedné straně, musíme je v určitém poměru zvýšit i na straně druhé, a rozdíl je jen v tom, že v prvním případě mají nižší jednotky pěchoty dostatečný počet protitankových kanonů stále u sebe, kdežto v druhém případě mají jich jen menší část a doplněk musí jim být dodán jako posilový prostředek podle potřeby případ od případu. Dojdeme tím opět k velkým číslům protitankových kanonů u vyšších jednotek, ačkoli připouštím rád, že celkové vybavení pěchoty protitankovými zbraněmi může být v tomto případě poněkud menší. Běží hlavně o to, budou-li mít všechny jednotky pěchoty včas tolik prostředků, kolik jich k obraně proti ÚV. potřebují.

Podobnou souvislost s čísly má i využití terénu v obraně proti ÚV. Je pravda, že mávda v republice značně veliké prostory, v kterých bude použití ÚV. buď částečně neb úplně nemožné. O tom jsem psal rovněž v své první úvaze. Nezapomínejme však na to, že na př. obranné posta-

vení uvnitř lesa má své četné nevýhody (hlava V Cvičebního řádu) právě tak, jako využití v obraně jiných přirozených překážek proti ÚV. Zpravidla má využití přirozených překážek proti ÚV. v obraně za následek nutnost větší hustoty palebných prostředků vzhledem k dosažení dostatečné hustoty palebné přehrady při její malé hloubce a tím i nutnost zmenšování (zužování) obranných úseků jednotek. Nejlepším důkazem obtíží spojených s využíváním přirozených překážek proti ÚV., t. j. prováděním obrany v terénu pěchotním, je to, že se tento druh obrany doposud buď vůbec necvičí neb jen velice zřídka.

Vidíme tak i zde, že čísla zůstávají stále čísly a ubereme-li na straně jedné, musíme přidat na straně druhé.

Početní příklad o krávě, která dá za 5 minut 5 l a za 1 hodinu 60 l mléka, zdá se mi nevhodným. Nikdo nebude něco podobného vážně tvrdit. Šířky úseků mnou uvedené jsou předepsány Cvičebním řádem; počty tanků zasazených při útoku jsou udány čísly přijatými dnes ve všech evropských armádách a možnosti protitankových zbraní rovněž. Všechna čísla jsou založena částečně na válečných zkušenostech, částečně na výsledcích praktických zkoušek s tanky a protitankovými zbraněmi.

I když přiznám na základě dat plk. gšt. F. Vejmelky větší možnost protitankovým kanonům, než je udána v mém původním článku, nevídám zde nikde nemožnosti, kterými by se podobal můj výpočet o potřebě protitankových zbraní parabole majora Hirsche. Konečně jsou moje data čerpána z různé vojenské odborné literatury uveřejňované i ve VR.

Obrana proti ÚV. při boji v postavení PS. v ústupovém boji atd.:

Zde musím uvést především na pravou míru jedno tvrzení majora Hirsche. V prvním odstavci své úvahy píše o mém článku: „Ač se snaží (autor) těmto pesimistickým názorům poněkud čelit, přece sám dochází různými výpočty k závěru, že kromě pohyblivé zálohy protitankových zbraní u vyšších jednotek musí mít pěší pluk 20 pěchotních kanonů a 36 protitankových pušek ráže 20 mm, aby udržel hlavní postavení v obraně, při čemž tento pluk musí dokonale využít terénu a bránit se proti ÚV. i jinými aktivními prostředky.“

V závěru opakuje slova, že se jeho pojednání zmiňuje „jen o obraně proti tankům v hlavním postavení“, tak jako článek můj.

Nemluvil jsem jen o obraně proti ÚV. v hlavním postavení, naopak část úvahy, kde mluvím o protitankových puškách anebo vrhačích (str. 40—41), týká se výslovně obrany pěchoty proti ÚV. na široké frontě, t. j. v postavení předních stráží, v ústupovém boji a p.

Protitankové pušky velké ráže a protitankové vrhače jsem neuváděl vůbec ve výpočtu zbraní na obranu hlavního postavení, kde jsem kalkuloval výhradně s protitankovými kanony a kde by byly tyto zbraně prvkem zesilujícím naši obranu proti ÚV. Je ovšem jisté, že by zavedení protitankových pušek (vrhačů) do výzbroje pěchoty mohlo mít za následek určité snížení počtu protitankových kanonů u pluku, ačkoli nesmíme zapomínat na to, že tyto zbraně nenahradí nikdy protitankový kanon a budou proto vždy jen podružným prostředkem pěchoty při obraně proti ÚV., právě tak jako střelba z pušek a kulometů průrazným střelivem anebo použitím improvizovaných prostředků.

Redakce VR. praví v úvodu k článku majora Hirsche, že je nutno hledat a uplatňovat pravděpodobnou pravou míru. Nesmíme proto uva-

žovat při hledání pravdy jednostranně, t. j. přiznávat všechny výhody protitankovým zbraním a všechny nevýhody tankům, dále nesmíme uvažovat jen o určitém údobí boje, kde hustota prostředků obrany je největší, ale musíme správně uvážit všechny okolnosti, máme-li dojít k správnému závěru. A zde bych si přál odpověď na praktickou otázku: „Jak si bude počínat velitel praporu na příklad v postavení PS., bude-li mít jen 2 protitankové kanony a šířku úseku 3 km?“ Odpověď na tuto otázku bude snadná jen ve výjimečně příznivém terénu a ve většině případů bude velice nesnadná. Nesnadná pro velitele praporu a ještě nesnadnější pro velitele rot a čet.

Při tom mám za jisté, že obrana na široké frontě nebude pro nás řídkým zjevem, dokonce se odvažují tvrdit, že i v postavení hlavního odporu budeme nuceni často bránit úseky daleko širší, než předpisuje náš Cvičební řád.

Budeme i zde počítat s tím, že je povinností nadřízeného velitele vybavit nás podle potřeby dostatečnými prostředky obrany proti tankům? Jakým počtem protitankových kanonů musila by být vybavena velitelství vyšších jednotek, aby mohla uspokojit všechny požadavky kladené pěchotou na př. v postavení PS., když protitankové pušky nebo vřhače — které v tomto případě budou ve velkých částech obranného úseku jedinou náhradou pěchotních kanonů schopnou učinit každou, i menší jednotku pěchoty do určité míry způsobilou bránit se samostatně proti útokům ÚV. — nemohou být dispoziční zbraní vyšších velitelství a pěchota je mít nebude? Víme všichni ze zkušenosti jak z války, tak i z mírových cvičení, jaké požadavky klade pěchota na př. na dělostřelectvo, a že by každý velitel praporu měl nejraději nejen jeden oddíl, ale celý dělostřelecký pluk sám pro sebe. Není to snad sobecká snaha nechat vykonat největší část práce dělostřelectvem, ale přirozená a plně oprávněná snaha šetřit lidským materiálem. Podobně bude tomu i s protitankovými zbraněmi a požadavky pěchoty na vybavení těmito zbraněmi budou jistě velké.

A jaký bude důsledek toho? Velitel vyšší jednotky, zahrnovaný žádostmi o přidělení protitankových kanonů, ovšem řekne: „Nemám, splňte úkol s těmi prostředky, které máte.“ Podřízení velitelé však úkol nesplní a budou opět tvrdit: „Nemohli jsme úkol splnit, protože jsme nedostali dostatečné prostředky k tomu.“ O konečném výsledku nechci se rozšiřovat!

A není to jen vedení obrany v postavení PS., v ústupovém boji atd., kde je poměrně velký počet protitankových zbraní již vzhledem na morálku pěchoty nutný. Předpokladem této obrany je možnost provedení ústupu.

Jak důležitou úlohu bude mít i malý počet tanků při pronásledování pěchoty, vedoucí ústupový boj nebo provádějící ústup z postavení PS. za postavení hlavní, dovede si každý představit právě tak jako nutnost, aby již vzhledem na morálku ustupující pěchoty byla tato pěchota alespoň do určité míry schopna bránit se proti nájezdům tanků, jichž i malý počet může provedení ústupu vůbec znemožnit.

Protitankové kanony zde při velké šířce úseků vůbec nestačí. Je sice pravda, že volíme ústupová postavení již se zřetelem na využití přirozených překážek proti tankům a rovněž dbáme, abychom měli kryté ústupové cesty, stěží však můžeme připustit možnost vedení obrany a

provedení celého ústupu jen v terénu pěchotním. Pak bychom ovšem nepotřebovali protitankových zbraní vůbec.

Konečně mohou říci, že ani pěchota umístěná v hlavním postavení za přirozenou nebo umělou překážkou proti tankům není tak příliš jistá před jejich útoky a bude potřebovat protitankové zbraně ihned, jakmile tanky buď samy nebo za pomoci pěchoty překážku překonají nebo ji objedou.

III.

Hledejme nyní střední cestu ve vybavení jednotek pěchoty zbraněmi proti ÚV.

Vezmeme-li za základ číslo 7, udané plk. gšt. Vejmelkou jako počet tanků, který může vyřadit jeden protitankový kanon, místo čísla 3, s kterým počítá gen. Eimannsberger, vidíme, že k zničení 30 tanků útočících v šířce 1500 m obranného úseku praporu je potřeba 4 protitankových kanonů. To znamená, že pluk se dvěma prapory v pásu hlavního odporu potřebuje 8 protitankových kanonů pro toto pásmo a zůstává při tom bez členění obrany proti ÚV. do hloubky. Má-li i prapor v záchytném pásmu mít možnost protitankové obrany nebo bude-li mít pluk všechny 3 prapory v pásmu hlavního odporu, potřebuje pluk 12 protitankových kanonů. Tento počet protitankových kanonů je dán při kalkulaci s poměrně vysokým číslem 7 zničených tanků jedním protitankovým kanonem, ovšem bez zřetele na ostatní prostředky protitankové obrany a bez zřetele na možné využití přirozených neb umělých překážek proti nim. Naopak však je tento počet protitankových kanonů nutný již tehdy, když bude útok tanků proveden jen v jednom sledu. Budou-li útočit dva nebo více sledů tanků za sebou, počet 12 protitankových kanonů zase nestačí a musil by být zvýšen.

Hloubku obrany proti ÚV. můžeme dosíci jediné protitankovými zbraněmi praporů záchytného pásma a vyšších jednotek; chceme-li proto mít hloubku obrany proti tankům, nesmíme s protitankovými zbraněmi praporů záchytného pásma a vyšších jednotek počítat k zesílení obrany pásma hlavního odporu.

Jako minimální počet protitankových kanonů k obraně při roztržistěných akcích malých tankových jednotek (s kterými se ovšem nedá podle zásady taktiky tanků při útoku na hlavní postavení správně počítat), můžeme vzít číslo 2 protitankových kanonů pro prapor. Určení maximálního čísla je pro různost názorů velice obtížná. Francouzské názory na potřebu 1 protitankové zbraně na každých 100 m obranného úseku, t. j. 15 zbraní v úseku praporu, jsou proveditelné jen tehdy, zahrneme-li do tohoto počtu i protitankové pušky nebo vrhače, poněvadž počet 15 kanonů v úseku praporu je vůbec nemyslitelný. Podle odhadu gen. Eimannsbergra postačí 10 protitankových kanonů v úseku praporu, podle názoru plk. gšt. Vejmelky 3 kanony. (Plk. gšt. Vejmelka počítá, že postačí 2 protitankové kanony na šířku 1 km.)

Zdá se mně proto, že počítáme-li s nutností hloubky obrany proti ÚV., k jejímuž dosažení se dá použít jediné protitankových zbraní vyšších jednotek, je můj původní závěr na vybavení praporu 4 protitankovými kanony již hledanou střední cestou. Vzhledem k údajům plk. gšt. Vejmelky o možnostech protitankových kanonů mohla by být vynechána záloha protitankových kanonů u pluku, t. j. počet 4—8 kanonů podle mého

původního návrhu. Zesílení protitankové obrany pásma hlavního odporu musilo by ovšem potom při očekávaném útoku většího počtu tanků být provedeno zbraněmi vyšší jednotky.

Chceme-li však dále ještě počítat s tím, že část obranného úseku jednotky bude v terénu pěchotním anebo chráněna umělými překážkami proti tankům, můžeme ovšem snížit počet protitankových zbraní u pluku ještě dále a říci, že nám úplně postačí minimální počet 6 protitankových kanonů u pluku.

Ale potom musíme provádět vzhledem na tento počet zbraní proti ÚV. i výběr obranných postavení, přidělovat jednotkám takové šířky úseků, aby se mohly v nich skutečně bránit, a vybavit je dostatečně materiálem k zřizování umělých protitankových překážek. To vše je věcí vyšších velitelství a já pochybuji, že bychom mohli s těmito prostředky obrany proti ÚV. počítat jako s činitelem stálým, který nám může nahradit určitý počet protitankových zbraní.

Přál bych si jenom, aby byly provedeny ve velkém měřítku zkoušky při cvičeních větších jednotek, při kterých by bylo zjištěno v různém terénu a v různých údobích boje, jak uvedený minim. počet 6 protitankových kanonů u pluku vyhovuje v tom případě, když vezmeme za základ, že 1 protitankový kanon zničí v době od okamžiku zahájení palby do doby, kdy tanky dosáhnou předního okraje pásma hlavního odporu, skutečně svých 7 tanků. Podle mého názoru je lehce možné, že i při tomto jistě dosti vysokém čísle, které přiznává plk. gšt. Vejmelka protitankovým kanonům, dojdeme ještě k výsledkům dosti překvapujícím. A jsem přesvědčen, že by při správném použití většího počtu tanků k útoku bylo volání zařazených velitelů po větším počtu protitankových zbraní jistě postačujícím důkazem větší potřeby těchto zbraní.

Jiná věc ovšem je, cvičí-li prapor různá údobí boje za podpory 1 čety tanků o 3 kusech a má-li obránce proti nim 2 protitankové kanony. Potom ovšem je i počet těchto 2 kanonů u praporu více než dostatečný, ale obraz takto získaný neodpovídá naprosto skutečnosti a zkušenosti velitelů získané tímto způsobem jsou naprosto klamné.

O tom, je-li pravděpodobnější počet 3 nebo počet 7 tanků vyřazených jedním protitankovým kanonem, nemohu rozhodovat. Jako pěšák budu rád, když možnosti protitankových kanonů budou co největší, ale nechtěl bych, abychom se dali ukolébat růžovými nadějemi a byli potom skutečností v obraně překvapeni. A naopak, budeme-li útočit my za podpory tanků, nebudu na ně pro jejich dokazovanou bezbrannost proti protitankovým kanonům valně spoléhat.

O organizaci nižších jednotek pěchoty vzhledem k problému jejich vybavení zbraněmi se strmou drahou střely, zbraněmi proti ÚV., ochranným plynovým a asanačním materiálem, chci zavést zvláštní debatu příštím článkem, poněvadž je to problém příliš obsáhlý a souvisící s tolika jinými otázkami (ulehčení pěšákovi), že se nedá dobře zařadit do této úvahy o obraně proti ÚV.

V závěru této úvahy opakuji, že vybavení nižších jednotek pěchoty novými nebo zdokonalenými zbraněmi a jinými prostředky útoku a obrany nesmíme se vyhýbat poukazem na přílišné zatížení těchto jednotek.